Activitatea Corpului Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din România desfăşurată în anul 1995

"Trebuie să proiectăm CECCAR în direcţia afirmării depline."
Domnul Marin Toma, Preşedintele CECCAR, 1995

Activitatea internă a CECCAR

Anul 1995 a reprezentat pentru CECCAR continuarea drumului spre reforma profesiei contabile din România.

Este anul când a apărut Legea nr. 42 pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului nr. 65/1994, urmare căreia s-a organizat prima sesiune de examene pentru obţinerea calităţii de expert contabil şi contabil autorizat. În acest sens a fost emisă Hotărârea Guvernului României nr. 316/9 mai 1995, prin care s-a aprobat Regulamentul privind organizarea examenelor pentru dobândirea calităţii de expert contabil şi contabil autorizat. De asemenea, a fost aprobat Regulamentul de organizare şi desfăşurare a CECCAR împreună cu Codul privind conduita etică şi profesională a experţilor contabili şi contabililor autorizaţi din România.

Toate aceste acte normative au reprezentat pentru CECCAR un pachet legislativ care a creat un câmp larg de acţiune, de drepturi şi obligaţii pe linia liberalizării activităţii de expert contabil şi contabil autorizat, auditor (controlor) legal.

Persoana care obţinea calitatea de expert contabil sau de contabil autorizat avea 10 obligaţii de respectat şi aplicat, care sunt în vigoare şi astăzi, astfel:

1. să fie loial faţă de clientul său;
2. să nu fie influenţat în desfăşurarea muncii sale;
3. să fie fair play cu colegii de breaslă;
4. să fie cinstit;
5. să fie la curent cu toate noutăţile meseriei sale;
6. să-şi desfăşoare munca în mod ştiinţific;
7. să fie discret, să ştie să păstreze secretul constatărilor în munca pentru care a fost angajat;
8. să-şi păstreze demnitatea şi să-şi exprime raportul cu obiectivitate;
9. să ducă o viaţă morală;
10. să fie mândru că poartă titlul de expert contabil sau contabil autorizat.

Intrarea în vigoare a Legii nr. 42/1995 şi ţinerea Conferinţei Naţionale în luna octombrie 1995 au marcat oficial începutul profesiei libere şi independente de expert contabil şi contabil autorizat, precum şi aşezarea CECCAR în rândul organismelor internaţionale, organism şi profesie care să funcţioneze pe baza standardelor şi a normelor internaţionale specifice economiei de piaţă.

Activităţile desfăşurate în anul 1995 au avut ca reper *"LOCUL ŞI ROLUL CORPULUI EXPERŢILOR CONTABILI ŞI CONTABILILOR AUTORIZAŢI ÎN CADRUL SOCIETĂŢII ROMÂNEŞTI".*

Necesitatea continuării reformei în domeniul profesiei contabile

Recunoscut ca persoană juridică de utilitate publică, autonomă şi nonprofit, prin Ordonanţa Guvernului nr. 65/1994 aprobată prin Legea nr. 42/1995, Corpul Experţilor Contabili din România se manifestă deja ca unul din cele mai puternice organisme nonguvernamentale din societatea românească şi principalul promotor al reformei din domeniul profesiei contabile, jucând în acest fel deja un rol din ce în ce mai mare în cadrul preocupărilor pe care puterea publică, societatea civilă românească le au, în această etapă de tranziţie spre o economie democratică, de piaţă.

Reforma în domeniul profesiei contabile are raţiuni profunde şi este impusă de rolul hotărâtor pe care această profesie îl are în condiţiile în care agenţilor economici le revin unele drepturi şi libertăţi, specifice economiei de piaţă.

În primul rând, este cunoscut că orice reformă într-un sistem sau subsistem al economiei unei ţări, şi cu atât mai mult al unei ţări în tranziţie la economia de piaţă, trebuie să fie însoţită, dacă nu chiar precedată, de reforma în domeniul profesiei; numai astfel se asigură atât perceperea corectă, cât şi implementarea eficientă a măsurilor de reformă economică. Astfel, pentru ca agenţii economici să-şi poată desfăşura activitatea în mod liber, dar cu respectarea legilor, se impune asistarea şi sprijinirea acestora de către persoane autorizate care îşi îndeplinesc profesiunea în mod liber, independent, şi care trebuie să asigure prin acurateţea informaţiilor realitatea cu privire la resurse, destinaţia acestora, respectarea obligaţiilor fiscale etc.

În al doilea rând, este vorba de asigurarea unei bune gestionări a libertăţilor economice specifice economiei de piaţă. După câteva decenii de economie centralizată monopolizată de stat, în care erau simpli executanţi ai unor comenzi transmise prin plan sau acte administrative şi în care s-au format gândiri şi mentalităţi specifice, agenţii economici s-au "trezit" în faţa unor drepturi şi libertăţi pe care nu ştiu să le exploateze sau nu au curajul să le folosească, neavând garanţia că le folosesc în mod corect, fără a dăuna interesului public sau propriilor interese. Şi în aceste situaţii rolul profesioniştilor autorizaţi, independenţi, care să "umple" golul creat prin restrângerea rolului statului, este hotărâtor.

În al treilea rând, conţinutul şi esenţa profesiilor de expert contabil şi contabil autorizat au semnificaţii fundamental diferite faţă de cele corespunzătoare denumirilor de expert contabil sau contabil din economia centralizată de stat. Astfel, dacă în fosta economie monopolistă de stat nu era conceput ca statul să cedeze din mijloacele sale de intervenţie, expertul contabil fiind folosit exclusiv de organele judiciare, odată cu spargerea acestui monopol al proprietăţii au apărut noi activităţi ce intră, aşa cum se întâmplă în ţările cu economie tradiţional democratică, în sfera de atribuţii ale expertului contabil şi contabilului autorizat, ale unui profesionist independent. O anumită întârziere în organizarea pe baze noi a profesiei contabile, a făcut ca astfel de activităţi noi să fie realizate de persoane fără pregătirea profesională necesară.

Aceste activităţi care ocupă deja o pondere deosebită în volumul total de activitate a experţilor contabili (peste 90%) se referă în principal la:

- expertize privind evaluări de bunuri, active, societăţi comerciale etc.;
- audit financiar-contabil, legal sau contractual;
- analize economico-financiare privind redresări şi restructurări de întreprinderi;
- ţinerea contabilităţii şi întocmirea bilanţurilor;
- verificări contabile şi certificări ale unor situaţii financiare şi ale bilanţurilor contabile etc.

Multe din dezordinile existente astăzi în economie se explică şi prin întârzierile nepermis de mari în luarea măsurilor de reformă în domeniul profesiei contabile. S-a ajuns astăzi la situaţii deosebit de periculoase pentru orice tip de economie cum ar fi:

- ţinerea contabilităţii şi întocmirea bilanţurilor la agenţii economici de către diletanţi, de oameni cu pregătire cu totul diferită de această specialitate, care se bazează pe câteva cursuri de iniţiere şi înlătură astfel o pregătire de ani de zile într-un învăţământ organizat;
- considerarea expertizei contabile şi a contabilităţii ca activităţi secundare, menite să contribuie la completarea veniturilor anumitor persoane, iar dacă persoana respectivă are locul de muncă în Administraţie se ajunge la situaţia - des întâlnită astăzi - când dimineaţa se lucrează cu Administraţia, iar după-masa cu contribuabilul; aceste aspecte pot constitui un suport al fenomenului de corupţie, până la care nu mai este decât un pas, pe lângă faptul că nu se poate discuta de calitate şi nici de responsabilitate în executarea lucrărilor respective.

Iată de ce Corpul apreciază că profesia de expert contabil şi contabil autorizat ocupă un loc central în organizarea activităţii economice de tranziţie spre economia de piaţă, căpătând şi un accentuat rol social.

Pentru a sublinia aceasta este suficient să ne referim numai la una din operaţiile cele mai importante ce trebuie realizate în procesul privatizării: evaluări de bunuri, societăţi, active etc., operaţii care, deşi sunt considerate ca multidisciplinare, în alte ţări constituie de regulă apanajul cabinetelor şi societăţilor de expertiză contabilă, şi aşa ar trebui să fie şi la noi. Tot astfel, certificarea bilanţurilor agenţilor economici de către experţii contabili sau contabilii autorizaţi constituie o sarcină cu puternic accent social, ştiut fiind că de calitatea şi fiabilitatea informaţiilor din bilanţuri se asigură veniturile bugetare ale statului şi sursa de bază pentru realizarea măsurilor de protecţie sociala. De asemenea, experţii contabili şi contabilii autorizaţi trebuie să joace un rol important, în această etapă, în sprijinirea agenţilor economici, pentru ca ei să-şi îmbunătăţească activitatea, înlocuind treptat dar hotărât ineficienţa cenzorilor care, în prezent, nu au nici motivaţia şi nici timpul necesar pentru a intra în detaliile contabilităţii acestor agenţi.

În al patrulea rând, reforma profesiei de expert contabil şi contabil autorizat, în condiţiile noi ale tranziţiei, trebuie să fie caracterizată de două trăsături fundamentale care, în fapt, constituie esenţa reformei în această profesie: libertatea şi independenţa, ceea ce presupune că:

- activitatea de expert contabil şi contabil autorizat trebuie să se realizeze numai prin persoane autorizate, în mod liber, pe principii comerciale, în condiţiile respectării legii, a Codului de conduită etică şi profesională şi alte norme deontologice;
- activitatea de expertiză contabilă şi contabil autorizat a fost organizată independent de Executiv şi treptat trebuie să se realizeze prin persoane care au ca unică activitate exercitarea acestei profesii.

De altfel, aceste trăsături rezultă cu pregnanţă din însăşi calitatea stabilită prin lege, pentru organismul nostru, adică organism de utilitate publică şi autonomă: utilitatea publică a Corpului nostru rezultă din aceea că el este în folosinţă, în deservirea tuturor celor interesaţi; autonomia Corpului nostru, ca de altfel autonomia oricărei persoane, este dată tocmai de posibilitatea acestuia de a decide în raport cu o ierarhie sau cu o autoritate.

O apelare mai atentă asupra acestor aspecte ar fi condus la înţelegerea problemelor şi deci la economisirea unor energii şi creşterea eficienţei acţiunilor şi măsurilor stabilite de Corp.

În contextul celor de mai sus, să vedem care sunt problemele actuale care pun în pericol autonomia şi independenţa, adevăraţi factori de risc în activitatea noastră profesională:

- în ce priveşte organizarea activităţii: cum poate un consiliu de filială, consiliu superior şi deci Corpul în ansamblul său să decidă în raport cu o autoritate publică dacă autoritatea respectivă face parte chiar din organe de conducere ale Corpului?;
- în ce priveşte exercitarea activităţii: cum poate un expert contabil să decidă, într-un contract civil, în raport cu o instituţie, dacă el este chiar angajatul acestei instituţii?; poate o persoană

integră, cu responsabilitate, să judece lucrurile dimineaţa ca angajat, într-un fel, şi după masa, ca auditor altfel?;

- fără îndoială că problema incompatibilităţilor, a conflictelor de interese este, se poate spune, o problemă care depăşeşte sfera profesiei contabile; în profesia contabilă însă această problemă trebuie pusă cu mare răspundere, deoarece profesionistul contabil, prin lucrările pe care le face, satisface un interes public; gradul de fidelitate a informaţiei contabile care intră în calculatoarele Ministerului Finanţelor determină în bună parte măsuri din cadrul politicii fiscale şi deci influenţează buzunarele contribuabililor - aşa se explică de fapt rolul nou, social, al profesionistului contabil într-o economie de piaţă;
- tendinţe de monopolizare a activităţii; ca organism nonguvernamental Corpul este, prin poziţia sa în societate, un organism democratic. Pentru aceasta este necesar ca principiile democratice să se aplice în primul rând în cadrul Corpului şi în întreaga activitate desfăşurată de acesta. Urmărirea permanentă a evoluţiei structurii membrilor Corpului pe profesii, pe nivel de pregătire, pe instituţii şi unităţi din care fac parte membrii Corpului va permite luarea de măsuri pentru evitarea monopolizării Corpului de către anumite instituţii sau profesii;
- nerespectarea Codului de conduită etică în ceea ce priveşte publicitatea: piaţa produselor şi prestaţiilor profesiei contabile este în formare cu tendinţe şi posibilităţi de creştere; Corpul trebuie însă să ia măsuri pentru asigurarea unei competiţii şi a unei concurenţe loiale între toţi membrii Corpului, cu respectarea riguroasă a prevederilor Codului de conduită etică şi profesională, descurajând orice tendinţă agresivă sau abuzivă a unor membri pe piaţă, cu acţiuni sau prin mijloace ce lezează interesele celorlalţi membri.

Alţi factori de risc care pun în pericol activitatea Corpului sunt legaţi de: nivelul de cultură neadecvat economiei de piaţă, educaţia managerilor din întreprinderi, sursele de finanţare ale Corpului, inerţia şi chiar eforturile pentru perpetuarea situaţiei existente etc.

Sprijinirea operatorilor economiei, cu deosebire întreprinderile mici şi mijlocii, în respectarea legii - obiectiv fundamental al activităţii de expertiză contabilă şi de contabil autorizat

Datorită multor factori, dar şi vidului existent între Administraţia fiscală şi agenţii economici - două părţi cu interese nu întotdeauna convergente, bugetul, dar de multe ori şi întreprinderile, cu deosebire cele mici şi mijlocii, au deseori de suferit.

Astfel, calitatea nu întotdeauna corespunzătoare a reglementărilor financiar-contabile (numărul mare de reglementări care apar uneori contradictorii, lipsa de claritate şi de aici numeroase precizări şi precizări la precizări, soluţii de caz etc.) pot conduce în final la interpretări discreţionare sau abuz de control - factor de risc esenţial în faţa iniţiativei, a investitorilor în general.

Tot astfel, tendinţele până la un moment fireşti de apărare în faţa unei presiuni fiscale deloc neglijabile, prin măsuri de protejare a capitalului, conduc deseori la evaziune şi chiar fraude fiscale din partea unor agenţi economici.

Iată de ce expertul contabil şi contabilul autorizat trebuiesc plasaţi la echidistanţa între Administraţie şi agenţii economici clienţi ai acestora: expertul contabil sau contabilul autorizat trebuie să garanteze Administraţia că clienţii săi respectă legea, dar să garanteze şi clienţii că nu vor face în mod nelegal obiectul unor sancţiuni pentru abateri pe care nu le-au săvârşit.

Pentru realizarea acestui obiectiv fundamental al activităţii de expertiză contabilă şi de contabil autorizat sunt însă în continuare măsuri în două direcţii:

- aplicarea cu stricteţe a prevederilor Regulamentului de Organizare şi Funcţionare şi a Codului deontologic, cu privire la drepturile, obligaţiile şi răspunderile celor ce exercită activitatea de expert contabil şi de contabil autorizat;
- sprijin din partea Administraţiei, pentru rezolvarea crizei de comunicare între furnizorul şi consumatorul de servicii ale profesiei contabile, pe linia educării corespunzătoare a agenţilor economici, în sensul că la elaborarea normelor financiar-contabile şi fiscale să se prevadă obligativitatea recurgerii la produsele şi serviciile experţilor contabili şi a contabililor autorizaţi.

Un astfel de sprijin a fost primit prin H.G. nr. 3/1995 şi H.G. nr. 980/1995; din păcate emiterea acestor reglementări la sfârşitul exerciţiilor, alături de unele încălcări flagrante ale deontologiei din partea unor membri ai Corpului au contribuit la eficienţa scăzută a activităţii de audit; totodată pragul foarte redus al cifrei de afaceri (500 milioane lei şi respectiv 1 miliard lei) a condus la faptul că marea majoritate a operatorilor economici scapă acestui control independent.

Întreprinderile mici şi mijlocii trebuiesc degrevate de atribuţii birocratice, dar şi costisitoare şi cu deosebite riscuri pentru acestea; ele trebuiesc să se concentreze pe activitatea de producere şi comercializare a produselor lor şi nu pe declaraţii, deconturi, situaţii şi raportări contabile, care constituie produse, prestaţii ale altei activităţi, şi anume ale profesiei contabile.

Pe lângă ţinerea contabilităţii şi întocmirea bilanţurilor contabile, considerăm că printre prestaţiile în care ar trebui implicată imediat profesia contabilă se află întocmirea şi depunerea declaraţiilor, deconturilor şi altor situaţii financiare, fiscale sau contabile, auditarea bilanţurilor, elaborarea situaţiilor bancare şi realizarea controlului contractual.

Colaborarea şi conlucrarea cu organizaţiile profesionale şi instituţiile guvernamentale - cale esenţială a realizării cu succes a sarcinilor Corpului

Într-un stat de drept, Administraţia se sprijină pe organismele profesionale, găsind în acestea un mijloc de verificare a modului de percepere de către agenţii economici a propriilor decizii, a propriilor măsuri, de ordin contabil, financiar şi fiscal bineînţeles.

Având în vedere dificultăţile inerente legate de procesul complex al tranziţiei, profesia liberă de expert contabil şi contabil autorizat trebuie la rândul ei să fie sprijinită de Administraţie şi mai ales de Ministerul Finanţelor, la acest început de drum, pornind de la organizarea structurilor Corpului şi până la crearea unui mediu legislativ ambiant, care să incite agenţii economici să recurgă la produsele şi serviciile oferite potrivit legii, de către experţii contabili.

În anul 1995 Corpul a acţionat pentru colaborarea şi conlucrarea cu organismele guvernamentale şi neguvernamentale care-şi desfăşoară activitatea în zone şi perimetre adiacente: ANP, CNVM, ANEVAR, CET, ministere şi departamente.

Acţiuni şi rezultate pe linia realizării atribuţiilor Corpului

Organizarea examenelor pentru dobândirea calităţii de expert contabil şi contabil autorizat - atribut esenţial al Corpului în perioada analizată

În anul 1995 a fost organizată o singură sesiune de examene, care s-a desfăşurat potrivit Regulamentului aprobat prin H.G. nr. 316/1995.

În vederea susţinerii examenelor pentru dobândirea calităţii de contabil autorizat au fost organizate cursuri de pregătire pe baza unor tematici întocmite la nivelul criteriilor şi standardelor privind exigenţele şi competenţele acestei profesii. La aceste cursuri de pregătire au participat peste 5.000 de cursanţi.

În realizarea acestui obiectiv au fost întâmpinate o serie de greutăţi pe linia asigurării cu spaţii corespunzătoare pentru cursanţi, selectarea şi utilizarea echipelor de lectori-formatori etc.

La examene au participat un număr de 10.223 candidaţi din toate judeţele şi municipiul Bucureşti (cu excepţia judeţului Giurgiu), fiind declaraţi admişi şi primind calitatea de contabil autorizat un număr de 9.205 (90%), din care 3.646 (39,6%) cu studii superioare şi 5.559 (60,4%) cu studii medii.

Prin înscrierea în Tabloul Corpului a noii generaţii de contabili autorizaţi se contribuie la formarea unei noi profesii atât de necesară şi utilă economiei româneşti, aflată, ca şi profesia, în plin proces de adaptare şi evoluţie la specificul economiei de piaţă.

Pentru a se asigura un nivel de pregătire adecvat nivelului exigenţelor profesionale actuale şi a concordanţei cu cerinţele noului sistem contabil, fiscal, de drept comercial şi audit financiar, au fost organizate de Consiliul Superior şi consiliile filialelor cursuri de pregătire pentru disciplinele de examen stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 316/1995, la care au participat peste 3.000 de cursanţi.

Pentru dobândirea calităţii de expert contabil, în anul 1995, s-a organizat sesiunea de examene la un număr de 28 centre, la care au fost arondate filialele care nu au avut minim 50 candidaţi înscrişi.

Au fost înscrişi un număr de 4.357 candidaţi, din care au fost admişi 3.061 (70,2%).

La unele centre procentul celor respinşi la examenul pentru dobândirea calităţii de expert contabil s-a situat între 30-67%, cum sunt: Arad 30%, Constanţa 44%, Timiş 46%, Alba 65%, Mureş 67% etc.

Nivelul cel mai ridicat al candidaţilor respinşi s-a înregistrat la centrul Bucureşti, care a fost de 86,5%, respectiv din 568 candidaţi prezenţi la examen au fost admişi 77 (13,5%).

Din cei 1.119 candidaţi respinşi la examen au fost depuse 531 contestaţii (47,5%), din care 523 la proba scrisă şi 8 la proba orală.

Cele 523 contestaţii la proba scrisă au înregistrat următoarea structură:

- 420 contestaţii (80,3%) au fost la proba A - Audit;
- 294 (56,2%) la proba B - Contabilitate;
- 265 (50,6%) la proba B - Fiscalitate;
- 290(55,4%) la proba C - Ansamblul materiilor.

Numărul mare al contestaţiilor la proba Audit a fost determinat în mare măsură de noutatea disciplinară, ca şi o slabă preocupare, în unele cazuri, acordată acestei discipline de către centrele de formare şi formatori, ca şi de conducerile de filiale.

Din examinarea celor 523 contestaţii de către comisia numită de Biroul Permanent au fost admişi la proba scrisă 280 (53,5%), din care au promovat proba orală 213 (76%) din cei admişi la

oral şi 40% din numărul total al contestaţiilor înregistrate; se cuvine o remarcă, în sensul că peste 130 contestaţii au avut medii între 5 şi 6 la cele trei probe cuprinse.

La filiala Bucureşti din 241 contestaţii au fost admişi la proba orală 97 (40%), din care au promovat la oral 90.

În legătură cu rezultatele analizei contestaţiilor de la filiala Bucureşti au existat păreri conform cărora comisia centrală nu ar fi acordat exigenţa cuvenită. Din analizele efectuate situaţia de la Bucureşti trebuie pusă mai degrabă pe modul cum a înţeles filiala să sprijine candidaţii în formarea la disciplina de audit financiar. În mod frecvent această filială refuză publicaţiile şi materialele necesare experţilor sau candidaţilor pentru instruire. De exemplu, ghidul de audit, singurul material documentar al candidaţilor, a fost respins sistematic, filiala Bucureşti solicitând numai 60 bucăţi în timp ce cea mai mică filială din teritoriu a solicitat cantităţi mult mai mari.

Consiliul Superior a iniţiat măsuri pentru creşterea exigenţei la examenele pentru dobândirea categoriilor profesionale şi pentru ridicarea standardelor de calitate a lucrărilor astfel încât profesia de expert contabil şi contabil autorizat să nu se bagatelizeze.

Organizarea evidenţei experţilor contabili, a contabililor autorizaţi şi a societăţilor comerciale de profil prin înscrierea acestora în Tabloul Corpului

Una din atribuţiile cele mai importante ale Corpului, aceea de a organiza evidenţa membrilor săi, nu este finalizată nici în prezent, cauzele fiind multiple; cert este că neîndeplinirea acestei atribuţii are consecinţe dintre cele mai grave asupra modului de organizare şi exercitare a profesiei. Necunoaşterea numărului, structurii multicriteriale şi a activităţilor desfăşurate de membrii săi pune Corpul în imposibilitatea de a-şi exercita celelalte atribuţii ale sale, stabilite prin lege.

Deficienţele pe această linie au creat mari deservicii Corpului deoarece prin lipsa instrumentelor de legătură între profesioniştii contabili şi consumatorii serviciilor şi produselor acestora s-a favorizat haosul, încălcarea normelor cu privire la publicitate, concurenţa neloială şi abuzul de funcţie pe această piaţă şi aşa timidă şi destul de firavă în formare. Fără îndoială că întârzierile în realizarea Tabloului se datorează faptului că s-a întârziat nepermis de mult elaborarea Regulamentului de Organizare şi Funcţionare (ROF), dar şi faptului că filialele nu au trimis lucrările la timp şi corect întocmite. La acest capitol, filiala Bucureşti a excelat; pe lângă întârziere nici astăzi lucrările trimise nu sunt corecte: astfel, la partea a V-a numărul societăţilor comerciale conform Tabloului publicat în Monitorul Oficial este de 136, dar cine lucrează în ele dacă la partea care cuprinde membrii Corpului angajaţi la societăţile comerciale de profil sunt pe Bucureşti de numai 6, şi aceia urmare corecţiei făcute la nivel central?

Organizarea şi reglementarea raporturilor între furnizorii şi consumatorii produselor şi serviciilor de expertiză contabilă şi contabilii autorizaţi fiind un atribut exclusiv Corpului, Consiliul Superior trebuie să ia în cel mai scurt timp măsuri energice în acest sens.

CORPUL EXPERŢILOR CONTABILI
ŞI CONTABILILOR AUTORIZAŢI
DIN ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR

BIROUL PERMANENT

DECIZIA nr. 2

din 21 ianuarie 1995

BIROUL PERMANENT AL CONSILIULUI SUPERIOR, DECIDE:

Art. 1. Pentru transpunerea în practică a Hotărârii Guvernului României nr. 3/6.01.1995 privind întocmirea bilanţului contabil pe anul 1994 şi unele măsuri cu caracter financiar-contabil pe anul 1995, se stabilesc următoarele măsuri de organizare:

1. Organizarea şi definitivarea, în termen de 5 zile de la data prezentei Decizii, a Tabloului Corpului.

2. Definitivarea, în termen de 5 zile de la data prezentei Decizii, a listingului societăţilor, astfel:

— cu cifra de afaceri peste 500 mil. lei la 31 dec. 1994;
— cu cifra de afaceri peste 375 mil. lei la 30 sep. 1994;
— cu cifra de afaceri peste 300 mil. lei la 31 dec. 1993.

3. Fiecărui membru al Corpului i se înmânează, sub semnătură:

a) Cadrul tematic conţinând:
— modelul de contract;
— tematica-cadru (partea I-III);
— modelul de scrisoare către conducerea societăţii (regiei);
— modelul Raportului de control al conturilor anuale;
— modelele Raportului de audit.

b) Extras din proiectul Regulamentului de Organizare şi Funcţionare (Anexa 5, pct. 12-26) şi din Codul de Conduită (art. 32-43).

c) Limitele şi baremurile pentru stabilirea şi negocierea onorariilor; acestea sunt orientative, în negociere urmând să fie stabilite onorariile ţinându-se seama de costurile prestatorului.

4. La contractare se va avea în vedere următoarea ordine de prioritate:

— societăţile comerciale de expertiză contabilă;
— experţi contabili, colaboratori ai societăţilor comerciale de expertiză contabilă;
— grup de minim 2 experţi contabili independenţi.

5. Toate contractele se înregistrează la filialele Corpului. Dosarele cuprinzând modul de tratare a obiectivelor din tematică (cap. I-III) se păstrează la prestator în vederea controlului de calitate.

Art. 2. Consiliile filialelor Corpului vor transmite un raport asupra modului de desfăşurare a acţiunii până la 15 mai 1995.

Secretariatul general al Corpului urmăreşte aducerea la îndeplinire a prezentei Decizii şi va raporta Consiliului Superior până la data de 31 mai 1995.

PREŞEDINTE
BIROUL PERMANENT,
MARIN TOMA

Asigurarea bunei desfăşurări a activităţii experţilor contabili şi contabililor autorizaţi

Perioada relativ redusă, scursă de la aprobarea Regulamentului de Organizare şi Funcţionare şi a Codului de conduită etică şi profesională nu a permis Corpului să ia măsuri pentru organizarea şi exercitarea atribuţiilor sale legate de asigurarea bunei desfăşurări a activităţii experţilor contabili şi contabililor autorizaţi.

Astfel de măsuri, care urmează să stea în atenţia Consiliului Superior, trebuie să vizeze reglementarea:

- creării unui climat de competiţie şi concurenţă sănătos;
- încurajării activităţilor desfăşurate prin societăţi de profil;
- creşterii responsabilităţii şi credibilităţii profesionale prin extinderea asigurării riscului în profesie;
- standardizării acţiunilor de publicitate şi promovare desfăşurată de societăţile de profil sau de profesioniştii independenţi;
- monitorizării activităţilor desfăşurate de membrii Corpului;
- emiterii de standarde pentru diferite categorii de lucrări executate de membrii Corpului;
- colaborării cu beneficiarii lucrărilor cu caracter judiciar;
- delimitării calităţii de auditor conform uzanţelor şi standardelor internaţionale;
- sprijinirii membrilor Corpului în realizarea activităţilor lor, prin asigurarea unor servicii pentru aceştia cum ar fi: material documentar, materiale şi produse informatice, cursuri de perfecţionare în diferite aspecte sau laturi ale profesiei etc.

Consiliul Superior a iniţiat măsuri pentru reglementarea aspectelor şi domeniilor de mai sus şi pentru urmărirea aplicării de către toţi membrii Corpului a măsurilor luate.

Elaborarea şi publicarea normelor privind activitatea profesională şi conduita etică a experţilor contabili şi contabililor autorizaţi, a ghidurilor profesionale în domeniul financiar contabil

Este poate cel mai important atribut al Corpului, dar exercitat în foarte mică măsură, ca să nu spunem chiar deloc.

Şi ca o **premieră** în activităţile profesioniştilor contabili români, Conferinţa Naţională din luna octombrie 1995 a aprobat "Normele de audit financiar şi certificarea bilanţului contabil". Preşedintele CECCAR, în cuvântul sau de prezentare a acestor norme, preciza:

"Mai mult decât oricând, astăzi profesia noastră priveşte către viitor. Contabilul a încetat să fie numai persoana care examinează, la fiecare sfârşit de an, drumul parcurs de întreprindere şi rezultatele ei economico-financiare, ci el însoţeşte pe manager, asemenea unui «copilot» pe întreaga durată a exerciţiului; în afară de aceasta, în raportul financiar anual asupra gestiunii el schiţează şi drumul de urmat în anul următor prin buget, prin previziunile referitoare la cifra de afaceri, solvabilitate, eficienţă, dividende etc.

Funcţia contabilă îşi concentrează acum atenţia nu numai asupra reflectării mişcărilor patrimoniale în conturi, balanţe, bilanţ şi în stabilirea rezultatelor; această funcţie se prezintă azi şi ca principal furnizor de informaţii privind crearea produselor, serviciilor, a aportului suplimentar sau minusului de valoare, a situaţiei patrimoniului, a rezultatelor profit/pierdere.

Sistemul contabil al întreprinderii se cere a fi conceput în prezent în aşa fel încât să poată furniza decidenţilor, în mod operativ, informaţii pertinente care să le permită cunoaşterea dinamicii proceselor economico-financiare, evoluţia întreprinderii pe termen mijlociu şi scurt privind:

- *cantitatea şi calitatea producţiei şi reacţia clientului faţă de produsul oferit;*
- *dinamica investiţiilor şi a costurilor;*
- *productivitatea;*
- *formarea şi motivaţia personalului;*
- *standardizarea proceselor şi elementelor componente ale acestora;*

Un instrument deosebit de util în exercitarea funcţiei contabile îl reprezintă auditul financiar - această metodă privilegiată de cernere a realităţilor întreprinderilor.

Având ca obiectiv asigurarea calităţii şi coerenţei sistemului contabil, auditarea conturilor este menită să asigure certitudinea reflectării în bilanţ şi în contul de profit şi pierdere, în mod corect, sincer şi complet a patrimoniului, situaţiei financiare şi a rezultatului exerciţiului.

Expertul contabil, contabilul autorizat sau cenzorul, auditorul promovează, în acelaşi timp, reguli de etică şi conduită profesională şi, totodată, stabileşte elemente de prognoză în scopul îmbunătăţirii performanţelor şi competitivităţii întreprinderii.

Semn al timpurilor, funcţie recent circumscrisă în contabilitatea societăţilor comerciale şi regiilor autonome, auditul nu încetează să pătrundă în domenii din ce în ce mai largi - finanţe, calitate, sector public, asociativ etc.

Peste tot însă se manifestă independent, autonom. Privat de aceste însuşiri, auditul s-ar deforma, nu ar mai exista. În detrimentul atât al eticii, cât şi al competitivităţii.

Pentru înţelegerea şi aplicarea corectă a acestor concepte au fost elaborate "Normele de audit financiar şi certificarea bilanţului contabil" (nr. 1/1995).

Aceste norme, apreciate de reprezentanţii unor puternice firme internaţionale de specialitatea ca fiind aliniate la standarde internaţionale, au fost aprobate prin Hotărârea nr. 3 a Conferinţei Naţionale a CECCAR, care s-a desfăşurat la Bucureşti în ziua de 23 octombrie 1995.

De remarcat este faptul că prin elaborarea Normelor de audit financiar şi certificarea bilanţului contabil s-a urmărit acoperirea unui gol normativ deontologic în acest domeniu, precum şi asigurarea unor reguli precise de lucru, aliniate la normele europene şi internaţionale privind auditul legal şi contractual în vederea certificării bilanţului contabil la agenţii economici.

Aplicarea corectă a acestor norme este o datorie a tuturor experţilor contabili sau contabililor autorizaţi cu studii superioare, desprinsa din regulile deontologiei profesiei noastre. Evident, practica poate să ne semnaleze necesitatea perfectării acestor norme şi împreună o vom face."

Marin Toma,
Preşedintele CECCAR

Elaborarea în colaborare cu instituţiile guvernamentale şi neguvernamentale a standardelor în evaluare

Consiliul Superior a acordat o importanţă deosebită iniţierii de măsuri pentru îndeplinirea acestei atribuţii a Corpului, dar s-a realizat destul de puţin, explicaţiile fiind mai multe.

În primul rând este vorba de o întârziere; din păcate experţii contabili preocupaţi de evaluările contabile nu au dat aproape de loc importanţă evaluărilor economice, astfel că această activitate cu rol deosebit pentru privatizare, pentru reforma economică, este desfăşurată în proporţie de peste 90% din cadre tehnice.

În al doilea rând este vorba de o anumită rezistenţă a structurilor şi operaţiilor care acţionează pe piaţa evaluărilor economice: există o asociaţie a evaluatorilor (ANEVAR), care a înfiinţat un institut de cercetare în evaluare; există peste 300 de societăţi şi alte entităţi cu sarcini de evaluare.

Ca realizare se poate spune că sub egida Corpului nostru s-a realizat prima lucrare în care ţara care tratează aspectele teoretice şi practice ale evaluării economice, iar lectorii Corpului au participat la instruirea prin cursuri organizate de ANP, ANEVAR sau Corp a peste 6.000 de specialişti (din păcate peste 90% din aceştia au fost de altă specialitate decât economică).

Consiliul Superior a urmărit organizarea şi desfăşurarea acestei activităţi implicându-se mai mult împreună cu celelalte organisme şi instituţii guvernamentele şi neguvernamentele pentru crearea unei ordini în acest domeniu, pentru elaborarea standardelor de evaluare.

Sprijinirea formării şi perfecţionării profesionale a experţilor contabili şi contabililor autorizaţi

În conformitate cu Hotărârea Conferinţei Naţionale a Corpului Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din 23 noiembrie 1994, Consiliul Superior a aprobat Normele nr. 14/24.01.1995 privind formarea continuă a membrilor săi.

În baza acestor norme, fiecărui membru al CECCAR i s-a cerut să se instruiască în cadrul formelor de pregătire organizate de Consiliul Superior, de către filială sau individual, urmărindu-se respectarea standardelor şi normelor profesionale emise de CECCAR

Această formă de pregătire teoretică organizată s-a dovedit a avea o pondere mai scăzută în ansamblul preocupărilor fiecărui membru de a-şi perfecţiona şi actualiza cunoştinţele profesionale în favoarea menţinerii la un nivel ridicat al preocupărilor de informare şi documentare individuală pe baza studiului lucrărilor de specialitate, revistelor şi a celorlalte mijloace de mediatizare profesională.

Un loc important l-a avut literatura de specialitate editată de CECCAR, noua revistă de contabilitate, normele şi ghidul profesional.

Apreciem că nu este suficient ce s-a realizat în acest domeniu, dar este un început pe care trebuie să-l cultivăm şi dezvoltăm în etapele următoare pentru a dobândi un caracter organizat, sistematic.

Dificultăţile în acest domeniu au fost şi se menţin în continuare generate de lipsa unui local adecvat organizării de întâlniri şi instruiri profesionale, precum şi a faptului că nu s-a putut constitui încă un grup permanent de lectori şi formatori ai CECCAR cu care să poată fi acoperite necesităţile de perfecţionare continuă stabilite prin normele menţionate mai sus. Şi aceasta nu numai la nivel central, dar şi la nivelul filialelor, care s-au axat îndeosebi pe formarea profesională a candidaţilor la examenele pentru dobândirea calităţii.

Este un pas făcut de CECCAR, dar insuficient faţă de cerinţele profesiunii şi exigenţele economiei concurenţiale.

Ţinând cont de aceste neajunsuri, sunt supuse atenţiei Conferinţei Naţionale noi măsuri privind perfecţionarea profesională continuă a membrilor, precum şi de îmbunătăţire a modului de pregătire în vederea participării la examenul de contabil autorizat şi expert contabil.

Se are în vedere o creştere a asistenţei de care trebuie să se bucure fiecare cursant, îmbunătăţirea calităţii prestaţiilor, îmbinarea aspectelor teoretice cu practica profesiunii şi prin punerea la dispoziţia viitorilor cursanţi a suportului de curs, tematicii, bibliografii, teme de seminar şi lucrări practice, inclusiv folosirea mijloacelor audio-vizuale, având drept scop o mai bună înţelegere a cunoştinţelor teoretice.

Un loc important în cadrul preocupărilor de formare şi perfecţionare l-a avut organizarea de pregătiri a formatorilor şi instruirea cenzorilor şi experţilor contabili care în cadrul acţiunii de închidere a gestiunii anului 1995 au avut ca obiect certificarea şi auditarea bilanţului contabil. În această acţiune de instruire şi formare, în conformitate cu prevederile H.G. nr. 980/1995, au fost cuprinşi atât membri ai Corpului, cât şi cenzori ai agenţiilor economice care nu au această calitate.

Această acţiune la care au participat peste 5.400 persoane a reprezentat începutul constituirii la filiale a evidenţei cenzorilor de la agenţii economici numiţi în baza Legii nr. 31/1990, liste care vor sta la baza organizării activităţilor viitoare.

Un domeniu de mare importanţă economică îl reprezintă activitatea de evaluare a patrimoniului, care a demarat cu o seamă de instruiri în judeţele Arad, Tulcea, Sălaj, Mureş, Prahova, Timiş, precum şi sub egida CECCAR, în două serii în lunile ianuarie-martie 1996.

Totodată a fost începută monitorizarea activităţii de instruire în domeniul evaluării din partea CECCAR - Corp Central. În acest sens a fost încheiată o convenţie de delimitare a activităţii CECCAR în domeniul formării în evaluări de activitatea ANP, s-au elaborat norme de desfăşurare a cursurilor de iniţiere în evaluarea economică şi financiară a întreprinderii, acordarea de asistenţă pentru întocmirea lucrărilor de evaluare şi acordarea certificatelor care să ateste instruirea în acest domeniu a membrilor Corpului.

În acelaşi timp a fost proiectată baza de date a evaluatorilor, structurată pe judeţe, s-a alcătuit evidenţa lucrărilor de evaluare şi crearea unei arhive a acestor lucrări.

În vederea dezvoltării de perspectivă a activităţii noastre în acest domeniu Consiliul Superior urmează să ia măsuri în următoarele direcţii:

- reglementarea poziţiei evaluatorilor atestaţi de CECCAR faţă de ANEVAR;
- elaborarea tabloului evaluatorilor şi publicarea acestuia;
- elaborarea unei tematici pentru cursul de perfecţionare în evaluare în vederea acordării calităţii de expert evaluator;
- organizarea unui sistem de colectare şi distribuire a lucrărilor de evaluare prin filiale;
- verificarea cunoştinţelor în domeniul evaluărilor a candidaţilor la examenul pentru dobândirea calităţii de expert contabil.

Pentru asigurarea unei calităţi sporite a membrilor săi, Corpul va trebui să acorde atenţie - aşa cum se procedează în alte ţări - activităţii teoretice şi practice din domeniul profesiei, desfăşurată de viitorii candidaţi la calitatea de expert contabil şi contabil autorizat, colaborând în acest sens cu unităţile din învăţământul superior de profil, cu Ministerul Educaţiei şi Învăţământului şi cu patronatul.

„Expertiza contabilă îşi deţineşte locul în economia de piaţă românească“

Interviu cu domnul Toma Marin, preşedintele Corpului Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi

- Potrivit Ordonanţei guvernamentale, în termen de 90 de zile trebuia să aibă loc adunările generale de constituire a filialelor în toate oraşele reşedinţă de judeţ şi în municipiul Bucureşti. Cum s-au desfăşurat aceste adunări?

- Acţiunea de înfiinţare a Corpului s-a finalizat la data de 23 noiembrie 1994, când a avut loc prima conferinţă naţională a experţilor contabili şi contabililor autorizaţi. Din punct de vedere organizatoric, potrivit reglementărilor stabilite prin Ordonanţa la care v-aţi referit, precum şi în baza hotărârii Conferinţei naţionale a experţilor contabili, la nivel central, conferinţa naţională a ales Consiliul superior al Corpului, format din 24 de membri şi 8 supleanţi, şi Comisia de Cenzori. Consiliul superior, la rândul său, a ales preşedintele, Biroul permanent al Corpului, format din 6 membri, Comisia superioară de disciplină - formată din 5 membri şi 5 supleanţi. Biroul permanent coordonează activitatea următoarelor diviziuni ale Corpului la nivel central - e vorba de secţiuni şi departamente - cum ar fi secţiunea de experţi contabili, secţiunea de contabili autorizaţi, precum şi departamentele operative, funcţionale, ale Corpului şi secretariatul. La nivelul filialelor (la nivelul fiecărui judeţ), adunarea generală a ales Consiliul filialei şi Comisia de cenzori. Consiliul filialei, la rândul său, a ales preşedintele, biroul permanent şi comisia de disciplină. Biroul permanent, la nivel teritorial, coordonează activitatea secţiunii de experţi contabili, a secţiunii de contabili autorizaţi, precum şi a sectorului de audit legal.

9000 de experţi şi nici un contabil autorizat

- Cu ce forţe umane aţi pornit la drum şi care sunt primele acţiuni?

- Corpul Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din România are în evidenţele sale aproape 9.000 de experţi contabili în întreaga ţară, dar nici un contabil autorizat. Activităţile demarate imediat după alegerea organelor de conducere au fost axate în următoarele direcţii principale: în primul rând, pentru a face ca acest mecanism să meargă, pentru ca această nouă activitate să se desfăşoare în condiţii bune, sunt necesare norme interne, clare, precise - privind organizarea şi funcţionarea. Sunt în faza de finalizare regulamentul de organizare şi funcţionare a Corpului, care se află la aviz la organele abilitate prin lege. Codul de conduită profesională se află şi el într-o fază de finalizare.

- Pe când vom avea şi contabili autorizaţi?

- Suntem preocupaţi de faptul că nu avem încă contabili autorizaţi pe această „piaţă“ a profesiei. Potrivit legii, a trebuit elaborat un regulament pentru organizarea activităţii de examinare în vederea acordării calităţii de contabil autorizat, regulament care a fost avizat de Ministerul Finanţelor şi Ministerul Învăţământului şi sperăm ca în scurt timp să fie aprobat prin hotărâre de guvern.

Pe prim plan, pregătirea profesională

- De activităţile experţilor contabili şi a contabililor autorizaţi se leagă multe speranţe în disciplinarea financiară a agenţilor economici, în edificarea calităţii lucrărilor contabile. Încă din acest an experţii contabili au fost puşi la treabă, în sensul că au fost chemaţi să certifice bilanţurile pe 1994. Cum s-au pregătit pentru acest pas?

- Activităţile pe care experţii contabili şi contabilii autorizaţi trebuie să le presteze pentru agenţii economici sunt foarte diversificate şi, prin Ordonanţa amintită, acestea sunt prevăzute la nivelul standardelor internaţionale. Dintre acestea, cele mai importante ar fi tenerea sau supravegherea contabilităţii şi întocmirea, verificarea şi certificarea bilanţurilor contabile, acordarea de asistenţă privind organizarea contabilităţii în cadrul întreprinderilor, efectuarea de analize economico-financiare, efectuarea de evaluări patrimoniale, realizarea controlului legal sau contractual independent, aşa-numitul audit financiar, efectuarea expertizelor contabile dispuse de organele judiciare sau solicitate de persoanele fizice sau juridice, efectuarea de lucrări cu caracter financiar-contabil, fiscal, de organizare administrativă şi informatică, îndeplinirea atribuţiilor prevăzute în mandatul de cenzor a societăţilor comerciale. Iată, deci, că prin enumerarea acestor activităţi se poate constata că experţii contabili şi contabilii autorizaţi lucrează pentru agenţii economici şi în acest fel ei sunt - şi trebuie consideraţi astfel - în permanenţă în interesul economiei naţionale.

O problemă pe care o considerăm vitală pentru viitorul profesiei contabile o constituie formarea profesională continuă. Această formare o desfăşurăm sub două aspecte: formarea candidaţilor care vor să acceadă la calitatea de expert contabil sau la cea de contabil autorizat. În acest sens, Corpul organizează prin filialele sale, în întreaga ţară, cursuri pentru pregătire în vederea prezentării la examen (de expert contabil sau de contabil autorizat), cursuri care se desfăşoară cu sprijinul cadrelor didactice din învăţământul superior economic, cu sprijinul specialiştilor din domeniul finanţelor, al specialiştilor din rândul organelor judecătoreşti. Spre, ca atunci când vor ieşi reglementările la care ne-am referit, să avem deja un număr de oameni aşţi a se prezenta imediat la examene, deoarece, aşa cum spuneam, nu avem nici un contabil autorizat şi, potrivit unor estimări făcute de noi, este necesar să avem circa 20 de mii de contabili autorizaţi în următorii 2 ani - ţinând cont de numărul de agenţi economici existenţi la ora actuală.

- Dar în ceea ce priveşte experţii contabili?

- Ne preocupă în mod egal formarea experţilor contabili care au deja această calitate şi aducerea cunoştinţelor acestora la nivelul exigenţelor necesare. Legat de aceasta, trebuie menţionată o altă preocupare actuală şi, în acelaşi timp, de viitor a Corpului, şi anume aceea de elaborare a unor norme profesionale în domeniile de care se ocupă expertul contabil şi contabilul autorizat în ţara noastră. Este vorba de faptul că, încet-încet, va trebui să introducem, să adoptăm, să armonizăm tehnicile noastre de control şi de investigaţii în contabilitatea agenţilor economici cu standardele internaţionale prevăzute prin directivele europene şi cu standardele internaţionale în domeniul auditului financiar, deoarece, spre deosebire de celelalte forme de control sau de intervenţie în cadrul activităţii agenţilor economici, în cadrul auditului desfăşurat de către experţii contabili, în cadrul activităţilor desfăşurate de cenzori, este necesară o nouă referinţă, pe lângă normele legale interne: este necesară raportarea la standardele şi la normele internaţionale. Acestea însă, trebuie să se regăsească în normele noastre profesionale şi aceasta este preocuparea noastră fundamentală în etapa actuală.

Expertiză sau cenzorat?

- În rândul agenţilor economici persistă o dilemă: expertiză contabilă sau cenzorat pentru certificarea bilanţurilor? Ce stat daţi în această privinţă?

- Există destule confuzii în această problemă. Este clar că este vorba de un anume tip de control, este vorba de un control independent, un control care să satisfacă, să protejeze, să garanteze în mod egal toţi „actorii“ participanţi la viaţa economică şi socială a unei întreprinderi, toţi utilizatorii informaţiei contabile care se elaborează într-o întreprindere. Aici există multe nedarităţi, avem deja Legea 31 care reglementează activitatea cenzorilor... Confuzia a fost, şi există în continuare, în sensul că aceşti cenzori, acest control - care, de fapt, este un control al acţionarilor - riscă să se transforme într-un control al statului, deci cenzorii să fie alăturaţi celorlalte organisme de control ale statului, care nu sunt chiar atât de puţine.

Eu consider că a fost o situaţie firească, având în vedere inexistenţa organismelor profesionale în domeniul respectiv. Acum se impun unele clarificări, fiind vorba de un audit - fie legal, fie contractual - realizat de către expertul contabil care îşi desfăşoară activitatea fie pe bază de contract, fie pe baza unui mandat de cenzor, şi care trebuie să aplice o metodologie de control folosită în toate ţările cu economie de piaţă, asigurând astfel acea opinie independentă, în măsură să judece sau să apere în mod egal pe toţi utilizatorii informaţiei contabile, pe întreprideri - aceşta fiind, în primul rând, acţionarii, statul, salariaţii, băncile, terţii debitori, terţii furnizori, organismele de bursă, eventualii investitori sau cumpărători şi aşa mai departe.

Iată, deci, că sunt oameni noi, cărora trebuie să le facem faţă şi aşa se şi explică existenţa unui organism profesional de experţi independenţi care să asigure, prin intermediul informaţiei contabile, un interes public.

- Veţi pregăti şi atesta experţi contabili şi contabili autorizaţi excelenţi! Cum se vor înţelege cu actualii agenţi economici?

- O problemă deosebită este legată de nivelul de cultură economică, de nivelul de educaţie al agenţilor economici, care nu cunosc încă şi nu apreciază importanţa activităţilor de consilierat şi, ca atare, le este foarte greu să recurgă la serviciile oferite de experţii contabili. Dar cred că aceasta este o chestiune trecătoare! Deja, unele firme au început să solicite asistenţa, intervenţiile experţilor noştri, de asemenea solicită activităţi de audit legal, adică acele activităţi care se desfăşoară de către cenzori.

Conflictul de interese

- Afirmaţi că există la ora actuală circa 9.000 de experţi contabili. Dar foarte mulţi dintre aceştia lucrează în cadrul unor instituţii de stat, cu atribuţii de control şi direcţionare. Sunt compatibile aceste activităţi salariate cu activităţile specifice membrilor Corpului?

- Într-adevăr, chestiunea care ne preocupă în continuare este legată de conflictul de interese în domeniul profesiei. Este vorba de principiul independenţei, a cărui aplicare ne dă multă bătaie de cap, deşi este fundamental în realizarea, cu adevărat, a unei profesii libere într-o economie de piaţă. Expertul este de neconceput să-şi desfăşoare activitatea altfel decât în mod independent. Acest criteriu al independenţei în exercitarea profesiei este pus întotdeauna de către organismele internaţionale la care noi dorim să aderăm. Este vorba de Federaţia Europeană a Experţilor Contabili, cu sediul la Bruxelles, şi Institutul Mondial al Experţilor Contabili, cu sediul la New York.

Calitatea de membru al Corpului este incompatibilă cu orice ocupaţie sau cu orice act de natură să aducă atingere independenţei acestuia şi, în mod deosebit, este incompatibilă cu orice muncă salarizată, altă decât cea care se desfăşoară la un membru al Corpului sau la o societate de expertiză recunoscută de Corp. Este, de asemenea, incompatibilă cu orice act de comerţ, sau intermediere bursieră, cu orice mandat de conducător, de director, de administrator al unei societăţi, cu excepţia societăţilor membre ale Corpului sau recunoscute de Corp. Membrii Corpului nu pot accepta nici o funcţie publică retribuită prin salariu, nici vreun serviciu plătit în aceleaşi condiţii, dacă aceste condiţii de lucru îl plasează într-o stare de subordonare faţă de persoana sau colectivitatea care îi acordă un salariu sau un onorariu.

- Dacă ar fi să sintetizăm cele spuse de dumneavoastră, ar trebui să reţinem că ceea ce preocupă foarte mult la ora actuală sunt cunoaşterea şi recunoaşterea acestui organism. Aşa este?

- De bună seamă, în ca priveşte recunoaşterea de către instituţiile internaţionale, două sunt elementele la care acestea se referă în mod deosebit, şi anume nesigurarea că experţii români cunosc standardele internaţionale în materie de control, de audit, şi lipsa de certitudine în realizarea acestui deziderat al independenţei în exercitarea profesiei; dar suntem conştienţi că nu se poate da o soluţie peste noapte. Mă refer la faptul că 60 la sută din experţii contabili sunt salariaţi ai administraţiei, salariaţi la diferite instituţii şi societăţi comerciale şi, din păcate pentru noi, sunt şi cei mai bine pregătiţi profesional. Deci, problema aceasta este legată în primul rând de curajul acestor experţi de a se lansa să trăiască exclusiv din activităţile de expertiză, din activităţile de audit, de a alege între a fi funcţionar, salariat sau a profesa în mod independent. Această chestiune, cred, nu se poate rezolva decât într-o perioadă de circa 3-4 ani, fiind vorba de faptul că acest curaj este legat şi de mersul general al economiei, de mersul general al procesului de reformă din economia românească.

- Până la rezolvarea problemei, Corpul a avut de făcut faţă unei sarcini concrete: certificarea bilanţurilor pe 1994. Cum s-a desfăşurat?

- Am avut şi avem, în continuare, în vedere, în această perioadă, măsuri care să asigure, pe de-o parte, realizarea unor lucrări care să corespundă tuturor standardelor, tuturor criteriilor de obiectivitate şi în acelaşi timp, să îi protejeze pe aceşti experţi care, pentru o perioadă, mai sunt încă salariaţi, de a nu se expune unor încălcări ale normelor profesionale, unor încălcări ale normelor morale. Mă refer la faptul că se procedează la atragerea acestora în calitate de colaboratori în cadrul societăţilor comerciale de expertiză, evitându-se astfel activitatea acestora ca experţi independenţi.

Primul exerciţiu profesional, la nivel naţional a fost certificarea bilanţurilor pe anul 1994. Odată cu depunerea bilanţurilor, noi vom proceda la o analiză a modului cum s-a desfăşurat această acţiune de auditare a conturilor şi vom trage învăţămintele necesare pentru activităţile viitoare de această natură. Sigur, au fost foarte multe neclarităţi, nedumeriri, obiecţii, văd în orice persoană care se uită prin contabilitate un controlor care vine să le dea amenzi sau să le ia banii, să le blocheze conturile şi din această cauză au reţineri. De asemenea, au fost nedumeriri legate de faptul că acelaşi funcţionar vine să le ceară un onorariu pentru o lucrare făcută după altă procedură tehnică, fie pur şi simplu nu au avut un element de comparaţie în ceea ce priveşte onorariile. Aici, fără îndoială, este vorba de a face mai mult pentru a promova produsele şi serviciile experţilor noştri, pentru a face cunoscute uzanţele internaţionale în materie de stabilire a contravalorii prestaţiilor produselor livrate de experţii contabili. Fără a intra în detalii, aici avem de-a face cu o confuzie foarte mare, comparându-se contravaloarea produselor, prestaţiile furnizate de experţii contabili cu salariile din alte domenii, ceea ce este extrem de eronat!

Recomandări

- Ce aţi recomanda agenţilor economici, pentru a se evita în viitor aglomeraţia la certificarea bilanţurilor?

- Cel mai important lucru care se impune este ca, încă de pe acum, aşa cum unele societăţi comerciale au procedat deja de la 1 ianuarie a.c., să se procedeze la parfactarea contractelor pentru auditarea conturilor şi certificarea bilanţurilor agenţilor economici pe anul 1995, deoarece a aştepta sfârşitul anului înseamnă a legifera o activitate formală, a reglementa o activitate care ar fi tot timpul fie criticată pentru superficialitate, fie o activitate care nu va avea eficienţa necesară datorită restrângerii la un volum cât mai redus de investigaţii, de analize şi de controale.

- Cum colaboraţi cu instituţiile de stat?

- În ceea ce priveşte relaţiile exterioare ale corpului, este de menţionat că noi colaborăm strâns cu administraţia şi mă refer în primul rând la Ministerul Finanţelor şi la Ministerul Justiţiei, colaborăm strâns cu organismele profesionale guvernamentale şi neguvernamentale, cu Fondurile (FPS şi FPP), cu Agenţia Naţională de Privatizare, colaborăm, de asemenea, cu băncile din ţara noastră. În această activitate avem multe de rezolvat!

În programul de lucru al Consiliului Superior al Corpului se află elaborarea unor standarde profesionale care să fie la îndemâna tuturor evaluatorilor, tuturor experţilor contabili. În context, doresc să subliniez că noi - Corpul Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi - plasăm sprijinirea întreprinderilor mici şi mijlocii în centrul activităţii noastre. Din cauza vidului existent între administraţia fiscală şi agenţii economici, întreprinderile mici şi mijlocii au deseori de suferit. Astfel, calitatea reglementărilor contabile, lipsa de claritate a acestora - pot conduce la abuz de control - factor de risc esenţial în faţa investitorilor în general, faţă de ce noi considerăm că experţii contabili şi contabilii autorizaţi trebuie plasaţi la echidistanţă între administraţie şi agenţii economici, clienţi ai acestora. Experţul contabil trebuie să garanteze administraţiei că agenţii economici respectă legea, dar să garanteze şi clienţilor că nu vor face în mod nelegal obiectul unor sancţiuni pentru abateri pe care nu le-au săvârşit. Considerăm, de asemenea, că este necesar în continuare un sprijin din partea Ministerului Finanţelor pentru rezolvarea „crizei de comunicare“ între furnizorul şi consumatorul de servicii al profesiei contabile, pe linia educării corespunzătoare a agenţilor economici. Altfel spus, experţii contabili rămân; noi şi trebuie să fie implicaţi mai mult în procesul reformelor economice din ţara noastră.

Cornelia CÂRLAN

Interviu acordat de domnul Toma Marin, Preşedintele CECCAR, publicaţiei *Adevărul economic*, mai 1995

Alinierea la standardele internaţionale - condiţie a intrării Corpului în marea familie a profesioniştilor contabili europeni şi mondiali

În întreaga sa activitate desfăşurată în perioada analizată, Corpul prin Departamentul Relaţii Internaţionale a urmărit în permanenţă respectarea şi dezvoltarea politicii şi doctrinei Corpului, având în vedere două deziderate fundamentale: acela de a face cunoscută activitatea profesiei contabile române în lume şi acela de a aduce recunoaşterea internaţională organizaţiei.

Plecând de la aceste două aspecte doctrinare Corpul a desfăşurat o activitate permanentă, asiduă şi neîntreruptă, cuprinsă într-un număr de acţiuni canalizate şi structurate în două direcţii care să ne asigure rezultatele scontate:

- în planul relaţiilor bilaterale cu organizaţiile şi institutele profesionale similare din alte ţări, în vederea stabilirii de relaţii de cooperare directe lucrative, care să avantajeze profesiunea română printr-un schimb fructuos de experienţă sau prin acordarea de asistenţă profesiei noastre;
- în planul relaţiilor multilaterale, urmărindu-se afilierea CECCAR la organizaţiile europeană şi mondială de vocaţie contabilă şi de audit.

În planul relaţiilor bilaterale reprezentanţii profesiunii contabile au stabilit primele contacte cu organizaţii similare din ţări ca Marea Britanie, Italia, Franţa, Ungaria, Cehia, Slovacia, Suedia etc.

Primele rezultate nu au întârziat să apară, în cursul anului 1995 având loc în România trei sesiuni de pregătire organizate împreună cu experţii francezi şi italieni, în domenii de interes major pentru profesiunea noastră, ca şi în domeniul creării unor formatori români.

Prin legăturile strânse cu profesiunile italiene, cursurile de pregătire organizate de experţii italieni se înscriu în gândirea permanentizării lor, asigurată şi de cadrul juridic al semnării acordului de cooperare bilaterală, astfel încât în ultima săptămână a lunii martie a avut loc în România o nouă sesiune de pregătire, organizată în comun.

Strângând permanent legăturile cu organizaţiile profesionale mari din Europa, în perioada raportată, reprezentanţii Corpului nostru au fost prezenţi la cel de-al 50-lea Congres al experţilor contabili francezi şi la cel de-al 28-lea Congres al profesiunii italiene, ca şi la sesiunea anuală a comisarilor de conturi francezi ori la simpozionul internaţional organizat la Trieste/Italia.

Al 50-lea Congres al Ordinului Experţilor Contabili Francezi

Răspunzând invitaţiei Ordinului Experţilor Contabili Francezi, o delegaţie a Corpului Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi din România a luat parte la cel de-al 50-lea Congres al acestei organizaţii.

Desfăşurat la Paris, în zilele 28-29 septembrie 1995, Congresul a avut ca deviză "au service de l'entreprise". În fapt, întreaga atenţie a organizatorilor, în frunte cu ***René Ricol*** *- preşedintele Ordinului Experţilor Contabili Francezi,* ***Didier Kling*** *- preşedintele Companiei Naţionale a Comisarilor de Conturi şi chiar a ministrului francez al finanţelor, s-a concentrat asupra posibilităţilor de armonizare a sistemului contabil francez cu normele internaţionale.*

Din expunerile prezentate în cadrul reuniunii s-au desprins două direcţii principale privind armonizarea sistemului contabil francez, şi anume:

- *stabilirea unui nou termen-limită de armonizare până în anul 1999, deoarece termenul fixat iniţial (iunie 1995) a fost apreciat ca nerealist;*
- *îngrijorarea profesioniştilor francezi de a se vedea ocoliţi de unii investitori străini - cu deosebire de cei americani - şi dificultatea lansării pe noi pieţe sau consolidarea şi lărgirea celor existente, care să le asigure încă o poziţie dominantă în arena mondială, la fel ca cea economică, reclamată de ei înşişi - ca fiind a IV-a din lume.*

Delegaţia română a luat parte la sesiunile, simpozioanele de comunicări şi atelierele de lucru, în cadrul cărora s-au audiat interesante idei şi opinii legate de temele înscrise pe ordinea de zi. Prezentă la acest important eveniment din viaţa profesioniştilor francezi, a prilejuit membrilor CECCAR numeroase contacte bilaterale cu gazdele, precum şi cu preşedintele Camerei Slovace de Audit, preşedintele Ordinului Contabililor Autorizaţi din Quebec - Canada, preşedintele Ordinului Contabililor Licenţiaţi din Quebec, preşedintele ISCAL - Portugalia, preşedintele pentru Europa al CIMA (The Chartered Institute of Management Accountants) din Marea Britanie, directorul general Inter-Treuhand - Austria, preşedintele de la Groupe-France-Audit H.L.B. International (al 13-lea grup mondial).

Tot în planul relaţiilor multilaterale, delegaţia CECCAR a purtat convorbiri cu preşedintele Federaţiei Internaţionale a Contabililor - IFAC - şi cu directorul general al acestei instituţii. Discuţiile cu aceste două prestigioase personalităţi s-au axat pe dorinţa şi posibilitatea ca CECCAR să primească statutul de organizaţie membră a IFAC.

Pentru a se adânci informaţiile solicitate de cei doi reprezentanţi ai IFAC, asupra prezenţei CECCAR în viaţa economică a României, s-a lansat invitaţia directorului general al acestei federaţii să viziteze organizaţia noastră profesională, invitaţie acceptată cu mult interes.

Convorbiri fructuoase s-au purtat, separat, cu reprezentanţii Federaţiei Europene a Experţilor Contabili (FEE), Comitetului Internaţional al Standardizării Contabilităţii (IASC), Federaţiei Internaţionale a Experţilor Contabili Francofoni (FIDEC).

Discuţiile purtate şi contactele stabilite vor prilejui o cunoaştere mai apropiată a CECCAR pe plan internaţional, în organismele în care dorim să intrăm ca membru cu drepturi depline.

În acelaşi scop, reprezentanţii Corpului au înmânat tuturor interlocutorilor de interes major o broşură despre CECCAR al cărei conţinut a fost redat în limbile franceză şi engleză.

La rândul său, delegaţia Corpului nostru a primit o bogată documentaţie profesională.

Al 28-lea Congres Naţional al Contabililor şi Experţilor Comercialişti din Italia

Continuând bunele relaţii cu CECCAR, preşedintele profesiei italiene, ***William Santorelli****, a adresat o invitaţie organizaţiei noastre de a participa la cel de-al 28-lea Congres Naţional al Contabililor şi Experţilor Comercialişti din Italia.*

Se cere menţionat efortul colegilor italieni care au contribuit efectiv la demersul de a face cunoscută evoluţia profesiei contabile româneşti, pe lângă organizaţia internaţională de specialitate - IFAC, precum şi ideea aderării CECCAR la aceasta.

Congresul din Italia a avut loc la Genova, în zilele de 26-28 octombrie 1995, şi s-a desfăşurat sub deviza "epoca calităţii - o profesie în serviciul colectivităţii". Lucrările acestui Congres s-au desfăşurat în plen şi în cadrul a şase mese rotunde din secţiuni, având o vastă tematică de interes actual, acut pe plan mondial.

Reuniunea a fost marcată de prezenţa unor personalităţi de frunte ale economiei mondiale, europene şi ale profesiunii italiene. Astfel, au luat parte ***J. K. Galbraith****, de la Harvard University, laureat al Premiului Nobel pentru economie;* ***Hirofumi Uzawa****, de la Academia de Ştiinţe a Japoniei;* ***Robert Mundell****, de la Columbia University;* ***Mario Burgio****, consilier al Comisei Europene pentru Politică Fiscală;* ***Henry Olivier****, directorul Institutului Revizorilor de Întreprinderi din Belgia.*

Temele abordate în cadrul meselor rotunde au fost următoarele: Economia mondială spre noul mileniu - rolul şi competenţa profesiunii; Către un nou raport între fiscalitate şi contribuabil - instrument de limitare a contenciosului; Profesiunea şi mediul ambiant - responsabilitatea pentru creşterea calitativă a activităţii companiilor; Tehnica, etica şi morala profesiunii în etapa calităţii.

Delegaţia CECCAR şi-a adus contribuţia în cadrul a două intervenţii: una în plenul reuniunii şi alta în cadrul unei mese rotunde organizate de gazde în sprijinul cunoaşterii de către autorităţile europene a condiţiilor din ţările potenţial candidate la aderarea la FEE şi IFAC. Intervenţiile româneşti au reliefat pe larg preocupările profesiei contabile, a activităţii prezente şi în perspectivă a CECCAR şi direcţiile de acţiune a profesiei independente româneşti structurate în cadrul Corpului.

Pe parcursul lucrărilor Congresului colegilor italieni, delegaţia noastră a avut numeroase contacte şi convorbiri cu reprezentanţi ai unor organizaţii profesionale din Italia, Belgia, Slovenia, Portugalia, Marea Britanie ş.a.

Prezenţa delegaţiei CECCAR la cel de-al 28-lea Congres al colegilor italieni se înscrie ca o acţiune de mare importanţă pentru profesiunea contabilă românească, deoarece instituţia italiană este una din cele două care garantează - sub jurământ - recomandarea făcută la IFAC şi FEE pentru primirea ca membru a Corpului nostru, ale căror roade încep să se facă simţite.

Acestea au fost tot atâtea prilejuri de participare activă şi de afirmare a profesiei noastre, ca şi de îmbogăţire a experienţei în domenii noi ale mecanismelor de piaţă.

Încununarea unei activităţi ofensive în planul relaţiilor bilaterale dusă de către Corpul a constituit-o semnarea unui număr de cinci acorduri de cooperare bilaterală cu profesiuni din ţări europene, care statutează cadrul şi deschid perspectivele unei largi cooperări lucrative permanent avantajoase profesiunii contabile.

Astfel, în luna decembrie 1995 s-a încheiat primul acord de cooperare bilaterală cu primele trei mari institute din Anglia, Scoţia şi Irlanda, care cuprinde prevederi net în avantajul profesiei contabile.

A first for Romania. The Romanian accountancy body CECCAR has just signed a cooperation agreement with the UK and Irish chartered accountancy bodies. 'It is a very important moment for the profession in Romania,' CECCAR president Marin Toma (on the right beside Roger Lawson, chairman of the Chartered Accountants Joint International Committee) told ACCOUNTANCY. 'It is the first agreement we have signed on a mutual basis and I would like this to be just the beginning.'

The Romanian profession, which is still government-regulated, adopted standards based on the French system last year, so it is something of a victory for Anglo-Saxon-based standards that CECCAR is effectively seeking a second opinion.

The continental system was initially favoured because it represented a slightly easier transition from Romania's former system.

Ian Marrian (centre) with the President and the Head of International Affairs of the Romanian Accountancy Body (CECCAR) during their visit to ICAS.

A sharing of knowledge and expertise to develop professional accounting and auditing throughout the world.

International Activities

On the international scene, the ICAS Student Education Department was delighted to be awarded a contract to assist the well established Kenyan College of Accountancy, based in Nairobi, in a programme of development of educational resource. The contract involves an exchange of staff over an eighteen month period.

In China, and on a continuing basis in many parts of Eastern Europe, the Institute is helping to develop the accounting and auditing professions to enable them more effectively to support the move to private enterprise and is sharing its expertise in establishing Standards and running training programmes. This process serves not only to develop professional accounting and auditing throughout the world, but also to build recognition of the CA brand in areas where more and more of our members work.

Accounting and Auditing

ICAS remains firmly committed to the development of accounting and auditing, through high quality technical and research output. The reputation for producing easy-to-read, useful research reports was upheld during 1995, with the publication of 'Operating and Financial Review: a Survey of Compliance with the Spirit of the ASB's [Accounting Standards Board] Guidance'. This survey was well received by both investors and preparers of accounts and follow-up interviews for a further study have since been undertaken.

To ensure that its research continues to be relevant to the needs of the profession, the ICAS Research Committee has chosen as its research themes for 1995/96: auditing and corporate governance into the twenty-first century; financial reporting and user needs; risks and uncertainties: identifying, monitoring and measuring; and education and training within the accountancy profession.

Primele roade ale acestei cooperări au şi început să apară, cuprinse în monitorizarea efectuată de profesiunea britanică asupra CECCAR în perspectiva primirii noastre în organismul specializat al Uniunii Europene (respectiv Federaţia Europeană a Experţilor Contabili), în suportul moral oferit şi recomandările făcute, ca şi prin activitatea derulată prin intermediul Fundaţiei de Management Financiar şi Contabilitate, cu care se vor organiza o serie de cursuri de pregătire în România, cu lectori britanici, efortul financiar fiind acoperit de aceştia.

La sfârşitul lunii februarie 1995, urmare a bunelor relaţii stabilite cu colegii unguri, o delegaţie a Corpului a răspuns invitaţiei profesiunii maghiare deplasându-se la Budapesta. În vederea unei colaborări şi mai strânse între profesiunile română şi maghiară - având în vedere şi faptul că în prezent există numeroase societăţi mixte româno-ungare - la sfârşitul vizitei la Budapesta reprezentanţii CECCAR au încheiat un acord de cooperare cu Camera Maghiară a Auditorilor, creând astfel cadrul legal al unei cooperări bilaterale de lungă perspectivă.

Pe linia raporturilor tradiţionale între profesiunea română şi cea franceză, în prima decadă a lunii martie 1995 CECCAR a primit vizita domnului Gérard Patouillere - director pentru acţiuni de cooperare în cadrul Consiliului Superior al Ordinului Experţilor Contabili din Franţa - care a negociat şi parafat cu CECCAR, în numele Ordinului Experţilor Contabili din Franţa, al Companiei Franceze a Comisarilor de Conturi şi al Asociaţiei pentru Dezvoltarea Schimburilor tehnologice, economice şi financiare, Convenţia de cooperare româno-franceză în materie de contabilitate şi audit. Documentul asigură cadrul propice al dezvoltării relaţiilor între profesiunile română şi franceză, pe mai departe.

În dorinţa de a începe o cooperare fructuoasă, reprezentanţii Institutului Sloven al Auditorilor au întreprins în cursul lunii martie o vizită la Bucureşti, având un schimb util de opinii cu reprezentanţii CECCAR. În urma realizării unei mai bune cunoaşteri reciproce a fost posibil ca la încheierea vizitei reprezentanţilor institutului sloven să se încheie un acord de cooperare bilaterală între profesiunile română şi slovenă.

Continuând bunele relaţii statornicite între profesiunile română şi italiană, la sfârşitul lunii martie o largă delegaţie a colegilor italieni a vizitat România. Scopul prezenţei în ţara noastră a celor opt membri ai misiunii italiene a fost să asigure o instruire de patru zile destinată experţilor români, pe probleme actuale ale pieţei libere, ca şi negocierea şi semnarea Acordului de cooperare bilaterală între profesiunile noastre. Acordul semnat la Braşov la sfârşitul lunii martie 1996 a deschis un larg câmp de cooperare, oferind totodată reprezentanţilor profesiunii române posibilitatea unei mai bune cunoaşteri şi adaptării la cerinţele profesiei în cadrul Uniunii Europene.

Referitor la relaţiile în plan multilateral, Corpul a urmărit recunoaşterea desfăşurării unei profesiuni libere în România, care să aducă credibilitate şi să o facă eligibilă în competiţia cu firme sau experţi străini, atât pe teritoriul românesc, cât şi, potenţial, pe alte pieţe. Din toamna anului 1995 au început tatonări pentru admiterea CECCAR în Federaţia Europeană a Experţilor Contabili (FEE), ca organism specializat al Uniunii Europene, şi în Federaţia Internaţională a Contabililor (IFAC).

Astfel, cu ocazia vizitei pe care a efectuat-o în ţara noastră în luna decembrie 1995 directorul general al IFAC, dl. John Gruner, s-au pus bazele unor relaţii trainice cu profesiunea română, Corpul transmiţând în cursul lunii februarie documentele necesare şi cererea de aderare la organizaţia mondială de la New York. Analiza dosarului românesc urmează a se efectua chiar în cursul acestei luni, poziţia Comitetului de aderări urmând a fi exprimată în cursul lunii iunie.

Pe de altă parte, în luna octombrie 1995 CECCAR a transmis la FEE prechestionarul necesar în vederea studierii situaţiei profesiei din ţara noastră, pentru a stabili dacă CECCAR poate aspira la intrarea în Comunitatea Europeană, prin organismul său specializat.

Urmare a analizei efectuate şi a unor criterii obligatorii îndeplinite, CECCAR a fost invitat la reuniunea din decembrie 1995 a FEE, pentru a susţine Raportul privind condiţiile existente şi modul de exercitare a profesiei în ţara noastră. Urmare a rezultatelor deosebit de bune obţinute în timpul reuniunii şi prezentării punctului de vedere românesc, FEE a stabilit imediat pasul următor, care impunea monitorizarea dosarului şi a profesiei contabile de către o profesie membră cu drepturi depline a organizaţiei. Astfel, prin suportul pe care ni l-au acordat încă de la început, profesiunile britanice şi italiană s-au oferit să efectueze monitorizarea începută în luna decembrie 1995 la Londra, continuând cu vizita în România de la mijlocul lunii februarie. Prin întâlnirile organizate la Secretarul de Stat responsabil cu problematica integrării europene, la ministrul de stat, ministrul finanţelor şi la primul ministru şi convorbirile avute, reprezentanţii însărcinaţi cu monitorizarea au realizat dimensiunea reală a independenţei şi libertăţii profesiunii contabile române faţă de administraţie, precum şi modul cum profesia noastră este privită de către autorităţile guvernamentale.

La mijlocul lunii aprilie 1995 reprezentanţii noştri au participat la cea de-a doua reuniune, de la Bruxelles, a FEE la care, prin dezbaterile care au avut loc separat şi în plenul reuniunii, ca şi prin reluarea sau stabilirea de noi contacte bilaterale, considerăm că scopul şi mandatul delegaţiei CECCAR au fost realizate, aceste lucrări având o semnificaţie majoră atât prin rezultatele imediate, care urmează a ne fi comunicate în forma scrisă, în scurt timp, cât mai ales prin efectele de perspectivă ce vor fi resimţite.

Evoluţia de până acum ne îndreptăţeşte fără echivoc să aspirăm la poziţia de ţară (organizaţie) observatoare în cadrul FEE, până la finele anului 1996, sau cel puţin la încheierea unui acord de cooperare cu organizaţia europeană şi participarea în grupele de lucru specializate. Aceste rezultate au fost caracterizate ca fără precedent în organismul european, CECCAR ajungând la etapa 3-4 înaintea aderării şi devansând chiar profesiuni care au început procedurile în urma cu 2-4 ani.

În planul relaţiilor multilaterale au fost stabilite contacte şi cu Comitetul Internaţional de Standarde în Contabilitate (IFAC), în perspectiva afilierii noastre la IFAC şi a orientării în elaborarea standardelor naţionale de contabilitate. Totodată, Corpul nostru nu a neglijat contactele cu reprezentanţele celor "Mari Şase" din ţară, ca şi cu centralele acestora din străinătate.

În acelaşi timp, au fost stabilite primele contacte lucrative cu reprezentanţele BERD şi BIRD în viziunea asigurării participării experţilor români la unele acţiuni de amploare în competiţie cu companii străine, prin participarea la licitaţii.

O atenţie specială se acordă şi sprijinirii Centrului Naţional de Valori Mobiliare şi activităţii bursiere, prin participarea CECCAR într-un comitet internaţional de elaborare a unor normative, reglementări şi recomandări privind activitatea bursieră din România şi marea privatizare.

O altă latură care a caracterizat activitatea de relaţii internaţionale a Corpului se referă la posibilitatea finanţării unor proiecte de perspectivă în vederea dezvoltării permanent ascendente a profesiei contabile. Astfel, au fost stabilite contacte fructuoase şi s-au întreprins primele demersuri pe lângă Know How Fund şi FAFM, în vederea oferirii unui suport financiar viabil privind crearea şi dezvoltarea unui Centru Naţional de perfecţionare şi pregătire a contabililor din România, ca şi a organizării logistice a cursurilor. Tratativele sunt în curs de desfăşurare, opţiunea britanică întreţinându-se mai mult spre suportul privind factorul educaţional.

O altă preocupare actuală a Corpului este organizarea, încă din acest an, a unui departament de servicii pentru membrii, pentru care s-au realizat deja primele consultări cu profesiunea britanică, cea care va acorda asistenţă în realizarea acestuia. Departamentul este destinat să reunească în cadrul său toate activităţile aducătoare de venituri, care să fie returnate apoi membrilor Corpului, regăsindu-se în reducerea poverii cotizaţiilor, organizaţia fiind, după cum se ştie, non-profit.

Un capitol aparte în activitatea de relaţii a Corpului l-a reprezentat negocierea şi implementarea unei scheme de asigurări a riscului profesional cât mai ieftine, avantajoase şi potrivite profesiei, conform reglementărilor legale, cerinţelor organismelor internaţionale şi a condiţiilor impuse de viaţa practică. Din acest punct de vedere, începând cu 1 februarie 1996 schema este funcţională la nivelul Corpului, a filialelor, companiilor, experţilor şi contabililor autorizaţi independenţi, obligativitatea şi necesitatea asigurării riscului profesional ne mai trebuind să stea sub semnul îndoielii.

Totodată, se resimte nevoia lărgirii activităţii departamentului de relaţii şi în ceea ce priveşte relaţiile interne şi mai ales mediatizarea Corpului şi a profesiei contabile, unde încercările sunt încă timide. Cu toate acestea, rezultatele înregistrate până în prezent ne îndreptăţesc să aspirăm la o perspectivă deja previzibilă.

Pe plan multilateral, până la finele anului 1998 CECCAR îşi propune să fie prezent ca membru cu drepturi depline atât în organizaţia mondială, cât şi în cea europeană, dar va acţiona cu vigoare în vederea reducerii substanţiale a acestui interval de timp. Totodată, se are în vedere colaborarea şi posibilitatea chiar de intrare în Federaţia Internaţională a Experţilor Contabili Francofoni (FIDEF), la care a fost invitată să ia parte.

CECCAR urmează a se înscrie, de asemenea, în rândul institutelor profesionale fondatoare ale Organizaţiei Mondiale a Experţilor Contabili Latini, alături de profesiuni cum sunt cea italiană, spaniolă, franceză, portugheză şi din ţări ale Americii Latine, congresul de constituire urmând să aibă loc la iniţiativa Italiei, la 2 octombrie 1996.

Totodată, Corpul a avut în vedere şi extinderea unor cooperări de tip regional între filiale ale CECCAR şi organizaţii profesionale locale din alte ţări, aşa cum în prezent există între filiala Timiş şi Serbia, având în acelaşi timp solicitări din partea regiunii Catania - Italia, de cooperare cât mai strânsă cu filiala Braşov şi de schimb de experienţă în acest sens.

Organele de conducere şi structurile funcţionale ale Corpului - numai în serviciul experţilor contabili şi contabililor autorizaţi

Întreaga activitate a organelor de conducere şi a structurilor funcţionale ale Corpului - ca instituţie autonomă de interes public, s-a dorit să fie numai în interesul experţilor contabili şi contabililor autorizaţi; acest obiectiv, realizându-se însă numai în foarte mică măsură, explicaţiile fiind foarte multe şi acestea au la bază crearea şi întreţinerea unui vid de comunicare între organismele şi structurile Corpului şi masa de experţi contabili şi contabili autorizaţi.

Pe o piaţă în formare, manifestarea necontrolată a unor interese şi grupuri de interese s-a extins influenţând negativ activitatea unor organe de conducere ale Corpului, la nivelul unor filiale şi chiar la nivel central.

Monopolizarea activităţilor lucrative ale Corpului de către un grup mic de membrii care fac parte, de regulă, din aparatul financiar creează o imagine nefavorabilă organelor şi structurilor Corpului în faţa celor mulţi, o neîncredere a marii părţi a membrilor Corpului în reforma care a început în profesia contabilă românească, creează o stare generală de nemulţumire manifestată printr-o apatie generală şi dezinteres faţă de ceea ce se întâmplă în acest subsistem al reformei economice din ţară, stare demonstrată cu prisosinţă cu ocazia adunărilor generale când în destule cazuri nu s-a reuşit asigurarea numărului necesar pentru ţinere, la prima convocare.

Aceleaşi efecte şi consecinţe negative asupra activităţii organelor şi structurilor Corpului au drept cauză nerespectarea legii de organizare şi funcţionare de către unele filiale prin exercitarea unor activităţi lucrative în cadrul structurilor Corpului; normele CECCAR sunt clare: activităţile

de expert contabil şi contabil autorizat se exercită individual şi prin societăţi comerciale de profil şi nu prin filialele Corpului. Este deci vorba de un conflict care se creează ce are la bază confuzia între organizarea profesiei, pe de o parte, şi exercitarea profesiei, pe de altă parte.

Un moment de referinţă în viaţa Corpului, cu adevărat istoric, îl reprezintă ţinerea în această perioadă a Conferinţei Naţionale extraordinare, care în luna octombrie 1995 a aprobat normele fundamentale de bază ale existenţei şi funcţionării Corpului; Regulamentul de Organizare şi Funcţionare şi Codul de conduită etică şi profesională a experţilor contabili şi contabililor autorizaţi.

Activitatea desfăşurată de organele de conducere ale Corpului la nivel local poate fi caracterizată diferit în perioada scursă de la Conferinţa Naţională ordinară anterioară: mai puţin intensă, mai puţin eficientă înainte de aprobarea Regulamentului de Organizare şi Funcţionare şi a Codului de conduită etică şi profesională şi mai organizată, mai eficientă, după această dată, când consiliile filialelor s-au implicat mai mult în organizarea activităţilor pe plan local în aplicarea măsurilor stabilite de Consiliul Superior al Corpului.

În această perioadă Consiliul Superior al Corpului, care potrivit legii se întruneşte semestrial, a ţinut trei şedinţe (23.11.1994, 22.05.1995 şi 07.05.1996), a organizat două şedinţe de lucru cu toate conducerile de filiale din ţară (21.08.1995 şi 14.01.1996) şi a hotărât prin consultare pe fax sau telefon în toate marile probleme ale Corpului. Foarte activ în latura de elaborare şi de stabilire a măsurilor pentru aplicarea Regulamentului şi a Codului de conduită etică, Consiliul Superior nu a fost la fel de activ în urmărirea modului de aplicare de către Biroul Permanent şi structurile Corpului a hotărârilor stabilite.

De asemenea, nu a analizat modul în care filialele, Adunările generale ale acestora, respectă hotărârile Consiliului Superior aşa cum prevede art. 34 din Ordonanţa Guvernului nr. 65/1994, aprobată prin Legea nr. 42/1995.

Pentru aducerea la îndeplinire a sarcinilor stabilite prin normele legale şi profesionale şi prin hotărârile Conferinţei Naţionale şi ale Consiliului Superior, Biroul Permanent al Consiliului Superior, care potrivit Regulamentului se întruneşte în şedinţe lunare, s-a întrunit în perioada analizată în 15 şedinţe, adoptând 74 decizii importante pentru activitatea curentă a organelor şi structurilor funcţionale ale Corpului.

Compus, potrivit Regulamentului, din şase membri (cu o structură aleasă de Consiliul Superior la şedinţa din 23.11.1994 de patru profesori şi doi practicieni), Biroul Permanent al Consiliului Superior a avut o activitate fluctuantă şi inconsecventă, constatare reieşită din următoarele:

- până în luna octombrie 1995 (11 luni) a ţinut 12 şedinţe de lucru, iar după aceasta (6 luni) numai trei şedinţe;
- s-a înregistrat o demisie scrisă (dl. Boulescu), iar conlucrarea dintre membri Biroului a devenit tot mai anevoioasă, situaţie care are mai multe explicaţii, obiective şi subiective; cele mai multe din acestea sunt legate de înţelegerea diferită a modului de implicare în rezolvarea problemelor Corpului, înţelegerea diferită a modului în care trebuie luptat pentru aplicarea principiilor de competenţă şi independenţă în activitatea profesională, înţelegerea diferită a rolului teoriei şi experienţei în practica profesională şi de administraţie etc.

Pentru îmbunătăţirea şi creşterea eficienţei activităţii organelor de conducere ale Corpului, Consiliul Superior apreciază că ar trebui respectate unele principii cu largă aplicare şi în alte domenii şi care rezultă şi din uzanţele şi standardele internaţionale ale profesiei, cum ar fi acela al proporţionalităţii.

Compoziţia structurală multicriterială a membrilor Corpului trebuie să fie reflectată şi în structura şi componenţa organelor de conducere ale Corpului, astfel încât să fie respectată voinţa celor mulţi; aceasta ar fi o măsură pentru îmbunătăţirea imaginii şi creşterea prestigiului Corpului.

Cei 19.611 membri ai Corpului au următoarea structură în funcţie de locul de muncă de bază:

- 65% în industrie, agricultură, comerţ şi prestări servicii;
- 15% în instituţii publice (majoritatea în sistemul financiar);
- 13% angajaţi la membri Corpului sau pensionari care activează individual;
- 2% în sistemul educaţional;
- 5% în alte sectoare ale economiei.

Consiliul Superior apreciază că, pe lângă îmbunătăţirea activităţii organelor alese ale Corpului, trebuie să fie luate şi măsuri pentru creşterea rolului organelor executive ale Corpului.

Prin numărul membrilor săi Corpul a devenit deja unul din cele mai mari din Europa; acest adevărat "minister" al profesiei contabile are nevoie de un puternic aparat executiv, nu atât numeric, cât mai ales calitativ, care să urmărească îndeplinirea tuturor atribuţiilor prevăzute de lege şi aplicarea tuturor hotărârilor luate de Conferinţa Naţională şi de celelalte organe de conducere ale Corpului.

Realizarea acestui obiectiv este influenţată de lipsa resurselor materiale şi financiare: veniturile Corpului nu au un caracter stabil şi previzibil, ca urmare, printre altele, activităţile "subterane" care împiedică încasarea cotizaţiilor, lipsa spaţiilor, logistica etc.

Comisia Superioară de Disciplină, datorită unor motive obiective, ca aprobarea cu foarte mare întârziere a Regulamentului şi Codului de conduită, lipsa condiţiilor materiale (spaţiu), ca şi descompletarea prin decesul regretatului său preşedinte, practic nu şi-a început activitatea.

Consiliul Superior trebuie să ia măsuri urgente pentru ca acest important organ cu atribuţii deosebite pentru respectarea aplicării corecte a prevederilor Regulamentului şi Codului, a hotărârilor Conferinţei Naţionale şi ale Consiliului Superior.

Reprezentantul Ministerului Finanţelor pe lângă Consiliul Superior a fost invitat să asiste, potrivit legii, la toate şedinţele acestui organ de conducere a Corpului. Înţelegând foarte bine rolul acestui organ pe lângă Consiliul Superior, acela de a veghea ca prin hotărârile sale să nu se încalce legile statului, înţelegem în acelaşi timp că rolul acestuia se realizează printr-o colaborare permanentă cu Corpul; trebuie evitată suspiciunea şi neîncrederea permanentă în organele Corpului, ingerinţă în viaţa internă a acestui organism autonom.

Consiliul Superior apreciază că este vorba de o falsă înţelegere; Corpul şi Ministerul Finanţelor se află într-o complementaritate de activităţi, iar ceea ce se întâmplă nu are la bază decât tendinţe ale unor persoane de păstrare a privilegiilor obţinute, confundând funcţia publică cu liber-profesionismul.